

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG

D O M

Afsagt den 20. april 2018 af Østre Landsrets 10. afdeling
(landsdommerne Anne Thalbitzer, Annette Dam Ryt-Hansen og Lone Andersen (kst.)
med domsmænd).

10. afd. nr. S-2989-17:

Anklagemyndigheden

mod

T

(cpr.nr. ...)

(advokat Kåre Pihlmann, besk.)

Frederiksberg Rets dom af 26. oktober 2017 (3614/2017) er anket af anklagemyndigheden med endelig påstand om stadfæstelse af den idømte frihedsstraf og skærpelse, således at der sker frakendelse af dansk indfødsret og udvisning med indrejseforbud for bestandig.

T har nedlagt påstand om formildelse af frihedsstraffen og i øvrigt stadfæstelse.

Personlige forhold

Tiltalte har i landsretten afgivet forklaring om sine personlige forhold.

Tiltalte har forklaret blandt andet, at han stadig taler [et sprog inden for Rigsfællesskabet]. Sidst han var i Tunesien var i 2005, hvor han var 15 år gammel. Han har ikke kontakt til familie eller bekendte i Tunesien. Han så sidst sin far i maj 2016, hvor faderen besøgte ham i arresten i Odense. Han ved derfor ikke, om faderen stadig bor i Tunesien. Hans far har et dårligt forhold til A, og han ønsker derfor ikke at genoptage kontakten til sin far. Det vil være vanskeligt for hans mor og søster at besøge ham i Tunesien, da hans far tidligere har haft truet med at bortføre hans lillesøster.

Hans skolegang i folkeskolen var præget af, at han blev mobbet med sin vægt. Han har gennemført grundforløbet som elektriker. Da han trods mange ansøgninger aldrig fik en læreplads, færdiggjorde han ikke sin uddannelse. Efter han kom hjem fra Syrien, begyndte han at læse blandt andet matematik, og han har under varetægtsfængslingen afsluttet folkeskolens 9. klasse og er nu i gang med 10. klasse.

I to sæsoner var han ansat på et kræmmermarked fra torsdag til søndag, hvor han nærmest arbejdede i døgn drift. Derudover har han arbejdet som servicemedarbejder i ... i X-by på fuld tid i tre måneder.

Den 9. februar 2009 blev han islamisk gift med A. De første måneder boede de henholdsvis hos hans mor og As morfar, hvorefter de flyttede til Århus. Bortset fra de måneder, hvor han var i Syrien, har de boet sammen hele tiden. De er forældre til B, der nu er 8 år gammel. A besøger ham flere gange om ugen i arresten i Odense, og en gang om ugen er B med. Han har også telefonisk kontakt med B en gang om ugen. Det vil være hårdt for hans familie, hvis de bliver nødt til at flytte til Tunesien. Hans hustru og søn taler ikke arabisk og kender ikke nogen i Tunesien. Mens han var i Syrien, skypede han med A, men det vil efter hans opfattelse ikke være godt for B, hvis de alene kan bevare kontakten via telefon- og skypesamtaler.

Da han er meget uenig med de holdninger, som Kaldet til Islam giver udtryk for, har han meldt sig ud af foreningen, og han har ikke siden hjemkomsten fra Syrien haft kontakt med dem. På intet tidspunkt har han haft overvejet at tage tilbage til Syrien.

Det er ikke korrekt, når det af byrettens dom fremgår, at ... er kendt under krigernavnet

Tiltalte har fortsat været frihedsberøvet under anken.

Retsgrundlaget

Indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, har følgende ordlyd:

»§ 8 B. Den, som dømmes for overtrædelse af en eller flere bestemmelser i straffelovens kapitel 12 og 13, kan ved dom frakendes sin danske indfødsret, medmindre den pågældende derved bliver statsløs.«

Af forarbejderne til bestemmelsen (lovforslag nr. 138 af 28. januar 2004, Folketingstidende 2003-04, tillæg A, sp. 4895 ff) fremgår under pkt. 4.2 blandt andet:

”4.2.1.

Statsborgerskab er det retlige bånd mellem et individ og en stat og konstituerer gensidige rettigheder og forpligtelser mellem individet og staten.

Statsborgerskab er udtryk for et særligt tilhørsforhold til et land og kendetegnet ved, at statsborgere i et land har særlige rettigheder i forhold til udlændinge i landet. I Danmark indebærer statsborgerskab bl.a. særlige rettigheder i relation til demokratisk deltagelse, og det følger således af grundlovens § 29 og § 30, at valgbarhed og stemmeret til Folketinget forudsætter dansk indfødsret. Dansk indfødsret giver endvidere særlige rettigheder i relation til diplomatisk bistand, udstedelse af pas samt muligheden for at besætte visse offentlige hverv. Dansk indfødsret giver en ubetinget ret til at blive i eller tage ophold i Danmark.

Dansk indfødsret og de særlige rettigheder, der er knyttet hertil, må forudsætte loyalitet over for Danmark og vitale interesser for det danske samfund.

Bliver en person dømt for forbrydelser mod statens selvstændighed eller sikkerhed, statsforfatningen eller de øverste statsmyndigheder m.v., har den pågældende efter regeringens og Dansk Folkepartis opfattelse vist sig illoyal over for Danmark og vitale danske interesser på en sådan måde, at der bør være mulighed for at frakende den pågældende dansk indfødsret. Der kan henvises til den foreslåede nye bestemmelse § 8 B.

4.2.2.

Den foreslåede bestemmelse § 8 B om frakendelse af dansk indfødsret omfatter alle personer med dansk indfødsret. Den måde, dansk indfødsret er erhvervet på, udelukker således ikke på forhånd nogen fra at være omfattet af bestemmelsen. Dansk indfødsret kan erhverves ved fødsel (indfødsretslovens § 1), ved forældrenes indgåelse af ægteskab (lovens § 2) ved adoption (lovens § 2 A), ved erklæring (lovens § 3 m.v.) eller ved Folketingets vedtagelse af et lovforslag om indfødsrets meddelelse (naturalisation).

Afgrænsningen af bestemmelsen er hermed i overensstemmelse med princippet i Den europæiske konvention om statsborgerret om ikke at gøre forskel på statsborgere, der har erhvervet indfødsret ved fødslen eller efterfølgende. Der kan henvises til det ovenfor under pkt. 3.2.1 anførte.

En anden væsentlig begrundelse for den foreslåede afgrænsning er, at måden, dansk indfødsret er erhvervet på, ikke altid i sig selv siger noget afgørende om en persons tilknytning her til landet. Dette skal sammenholdes med, at almindelige betragtninger om proportionalitet må indgå i vurderingen af, om en person skal frakendes dansk indfødsret, og en persons tilknytning[...] her til landet kan i den forbindelse både tale afgørende for eller imod, at indfødsret frakendes. Der kan i øvrigt om denne proportionalitetsafvejning henvises til det nedenfor under pkt. 4.2.5 anførte.

...

4.2.3.

Den foreslåede bestemmelse er begrænset til personer, som ud over at have erhvervet dansk indfødsret tillige er statsborger i et eller flere andre lande (»dobbelt statsborgerskab«).

Dette har til formål at sikre, at en person ikke fratages dansk indfødsret, hvis den pågældende derved ville blive statsløs.

Bestemmelsen er hermed i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser efter FN-konventionen om begrænsning af statsløshed og Den europæiske konvention om statsborgerret. Der henvises til det ovenfor under pkt. 3.2 anførte.

...

4.2.4.

Muligheden for at frakende en person hans danske indfødsret er efter forslaget betinget af, at den pågældende er dømt for handlinger kriminaliseret i straffelovens kapitel 12 (om forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed) eller kapitel 13 (om forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder m.v.).

Bestemmelsen bygger på dette punkt på Den europæiske konvention om statsborgerret, hvorefter statsborgerskab kan fratages på grund af handlemåde, som er til »alvorlig skade for et lands vitale interesser«.

Forarbejderne til konventionen indeholder kun begrænset vejledning med hensyn til, hvad der kan anses for omfattet af denne bestemmelse. Dog omfatter den ikke almindelig kriminalitet, uanset hvor alvorlig denne måtte være.

Med den foreslåede afgrænsning er det lagt til grund, at straffelovens kapitel 12 og 13 normerer, hvad der må anses for at være til skade for landets vitale interesser.

Som henvisningen er udformet kan også forhold, som på et senere tidspunkt kriminaliseres i straffelovens kapitel 12 eller 13, danne grundlag for frakendelse af dansk indfødsret. Senest er der gennemført ændringer i nævnte kapitler i 2002 som led i regeringens terrorpakke.

Straffelovens kapitel 13 har i § 110 d en bestemmelse, hvorefter straffen for overtrædelse af bestemmelser i kapitel 25 (forbrydelser mod liv og legeme), kapitel 26 (forbrydelser mod den personlige frihed) og kapitel 27 (freds- og ærekrænkelser) kan forhøjes med indtil det halve, hvis forbrydelsen begås mod et fremmed statsoverhoved eller lederen af en fremmed diplomatisk mission. Straf efter § 110 d indebærer ikke som sådan en overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 12 eller kapitel 13 og kan således ikke i sig selv danne grundlag for frakendelse af dansk indfødsret.

4.2.5.

Efter forslaget er dom for de omhandlede strafbare forhold en ydre ramme for muligheden for at frakende en person hans danske indfødsret. Bestemmelserne i straffelovens kapitel 12 og 13 indeholder normalstrafferammer fra 4 måneder (f.eks. for forhånelse af fremmed nation m.v., jf. lovens § 110 e) til livstid (f.eks. for overtrædelse af lovens § 114 om terrorisme).

Det fremgår således af den foreslåede bestemmelse, at den, der dømmes for overtrædelse af et eller flere af de omhandlede strafbare forhold, ved dom »kan« frakendes sin danske indfødsret.

I overensstemmelse med almindelige betragtninger om proportionalitet er det hermed forudsat, at domstolene ved vurderingen af, om en person skal fratages dansk indfødsret, foretager en afvejning af på den ene side forholdets grovhed og på den anden side en frakendelses betydning for den pågældende. Den foreslåede bestemmelse svarer således på dette punkt principielt til den gældende bestemmelse i indfødsretslovens § 8 A om frakendelse af dansk indfødsret erhvervet ved svig.

Den betydning, frakendelse af dansk indfødsret har for en person, må bero på en konkret vurdering af den pågældendes forhold.

Ved denne vurdering bør der navnlig lægges vægt på personens tilknytning her til landet og til udlandet, herunder det eller de lande, den pågældende tillige er statsborger i.

Der kan i den forbindelse bl.a. lægges vægt på varigheden og karakteren af en persons ophold i Danmark og i udlandet. Den tid, en person har tilbragt i Danmark og i udlandet, kan således i sig selv have betydning for den pågældendes tilknytning. Dette må imidlertid sammenholdes med karakteren af opholdene. Det bør således tillægges særlig vægt, hvor den pågældende har fået sin opvækst, ligesom ophold i udlandet kan tillægges mindre vægt, hvis udlændingsopholdet skyldes arbejde for danske interesser, eller hvis den pågældende person under sit ophold i udlandet har bevaret en tæt tilknytning til Danmark f.eks. gennem tilbagevendende feriebesøg, deltagelse i danske foreninger i udlandet m.v.

Der kan endvidere bl.a. lægges vægt på en persons aktuelle familiemæssige forhold her i landet og i udlandet samt den pågældendes rødder, herunder om familien har en langvarig tilknytning til Danmark

Også sprogkundskaber kan have en betydning, herunder navnlig i hvilket omfang den pågældende behersker dansk og sproget i det eller de lande, den pågældende tillige er statsborger i.

I tilfælde, hvor en person alene dømmes for mindre alvorlige forhold, bør den pågældende kun frakendes dansk indfødsret, hvis denne sanktion må anses for at være af mindre indgribende betydning for den pågældende. Dette vil navnlig være tilfældet, hvis den pågældendes tilknytning her til landet er så ringe, at det minder om de omstændigheder, der i medfør af indfødsretslovens § 8 indebærer fortabelse af dansk indfødsret.

I tilfælde, hvor en person dømmes for mere alvorlige forhold, bør den pågældende som udgangspunkt frakendes dansk indfødsret. Den betydning, en frakendelse har for pågældende, kan dog tale afgørende herimod. Herunder bør der ikke ske frakendelse i forbindelse med selv meget alvorlige forhold, hvis den pågældende ikke har nogen eller alene har en meget ringe tilknytning til et andet land. I disse situationer bør Danmark tage ansvaret for den pågældende danske statsborgers handlinger.

Ved mere alvorlige forhold forstås som udgangspunkt forhold, der straffes med fængsel i 2 år eller derover.

Udlændingelovens regler om inddragelse af opholdstilladelse og udvisning bør i et vist omfang indgå i proportionalitetsafvejningen.

En delmængde af de personer, som er omfattet af den foreslåede bestemmelse, vil før meddelelse af dansk indfødsret have haft ophold i Danmark på grundlag af en opholdstilladelse meddelt i medfør af udlændingeloven. Der vil navnlig være tale om personer, som har opnået dansk indfødsret ved naturalisation.

I det omfang, disse personer ikke havde søgt eller ikke opnået dansk indfødsret, ville dom for strafbart forhold i stedet kunne indgå i vurderingen af, om udlændingelovens betingelser for inddragelse af opholdstilladelse og eventuelt udvisning ville være til stede. Efter udlændingeloven kan en udlænding få inddraget sin opholdstilladelse og blive udvist bl.a., hvis den pågældende må anses for en fare for statens sikkerhed eller en alvorlig trussel mod den offentlige orden, sikkerhed, sundhed m.v.

Vurderingen af, om en person skal have inddraget sin opholdstilladelse og udvises, afhænger imidlertid af en proportionalitetsafvejning, der minder meget om

den afvejning, der efter forslaget skal foretages i forbindelse med spørgsmål om frakendelse af dansk indfødsret.

Ved afgørelse om inddragelse af opholdstilladelse og udvisning skal der således tages hensyn til, om inddragelse eller udvisning må antages at være særlig belastende, navnlig på grund af udlændingens tilknytning til det danske samfund, udlændingens alder, helbredstilstand og andre personlige forhold, udlændingens tilknytning til herboende personer, konsekvenserne for herboende nære familiemedlemmer, udlændingens manglende eller ringe tilknytning til hjemlandet eller andre lande, hvor udlændingen kan ventes at tage ophold, og risikoen for, at udlændingen uden for de i udlændingelovens § 7, stk. 1 og 2, nævnte tilfælde vil lide overlast i hjemlandet eller andre lande, hvor udlændingen kan ventes at tage ophold. De nævnte hensyn er i dag anført i udlændingelovens § 26.

I det omfang, der er sammenfald mellem de hensyn, der efter den foreslåede bestemmelse om frakendelse af dansk indfødsret skal indgå ved vurderingen af, om en person skal frakendes dansk indfødsret, og de hensyn, der skal indgå i vurderingen efter udlændingelovens regler om inddragelse af opholdstilladelse og udvisning, og en vurdering ud fra disse hensyn ikke ville føre til inddragelse af opholdstilladelse og udvisning, bør der normalt ikke ske frakendelse af dansk indfødsret.”

Landsrettens begrundelse og resultat

For landsretten angår sagen strafudmålingen samt spørgsmålene om frakendelse af dansk indfødsret og udvisning.

Strafudmåling

Tiltalte er ved byrettens dom fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 114 c, stk. 3, og § 114 d, stk. 3, ved at lade sig hverve til at begå handlinger omfattet af straffelovens § 114 og § 114 a og ved i en kortere periode under sit ophold i Syrien at have modtaget træning eller anden form for oplæring i at begå terrorhandlinger omfattet af straffelovens § 114 eller § 114 a, herunder undervisning i våbenbrug mv. af ISIL.

Efter de dagældende regler var strafferammen fængsel i 6 år.

Af Højesterets dom af 14. november 2017 (UfR 2018.769 H) fremgår, at straffen efter de dagældende regler for overtrædelse af straffelovens § 114 c, stk. 3, ved at have ladet sig hverve som ”kæmper” til terrororganisationen Islamisk Stat og under to ophold i Syrien af kortere varighed at have deltaget i træning af våbenbrug, isoleret set var fængsel i 4 år.

Det forhold, at tiltalte under alene ét kortere ophold hos ISIL i Syrien modtog træning eller anden form for oplæring i at begå terrorhandlinger, kan henset til karakteren og alvoren af den

begåede kriminalitet samt, at der, som anført af byretten, ikke foreligger nogen formildende omstændigheder, herefter ikke medføre, at straffen fastsættes til mindre end 4 års fængsel. Henset hertil tiltræder landsretten, at straffen er fastsat til fængsel i 4 år.

Frakendelse af dansk indfødsret og udvisning

Det fremgår af indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, at den, der findes skyldig i overtrædelse af en eller flere bestemmelser i straffelovens kapitel 12 og 13, ved dom kan frakendes sin danske indfødsret, medmindre den pågældende derved bliver statsløs.

Endvidere fremgår det af udlændingelovens § 22, nr. 1 og 6, blandt andet, at en udlænding, der har haft lovligt ophold her i landet i mere end de sidste 9 år, kan udvises, hvis udlændingen idømmes en ubetinget fængselsstraf af mindst 3 år, og hvis udlændingen efter bestemmelserne i straffelovens kapitel 12 og 13 idømmes ubetinget frihedsstraf.

Som det fremgår af Højesterets domme af 14. november 2017 (UfR 2018.769) og 8. juni 2016 (UfR 2016.3235) skal der ved vurderingen af, om indfødsret skal frakendes, når lovens betingelser er opfyldt, efter forarbejderne til indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, foretages en proportionalitetsafvejning af på den ene side forholdets grovhed og på den anden side en frakendelses betydning for den pågældende. I tilfælde, hvor en person dømmes for mere alvorlige forhold, hvorved forstås forhold, der straffes med fængsel i 2 år eller derover, bør den pågældende ifølge forarbejderne som udgangspunkt frakendes dansk indfødsret. Det fremgår endvidere, at proportionalitetsafvejningen minder om den, der skal foretages efter udlændingelovens regler ved vurderingen af, om udvisning på grund af et strafbart forhold skal ske, og at der normalt ikke bør ske frakendelse af dansk indfødsret, hvis det efter udlændingelovens regler vil være et uproportionalt indgreb at udvise den pågældende.

Det er for landsretten ubestridt, at tiltalte også har tunesisk statsborgerskab og således ikke bliver statsløs ved en eventuel fratagelse af dansk statsborgerskab. Tiltalte skal som nævnt straffes med fængsel i 4 år for overtrædelse af straffelovens § 114 c, stk. 3, og 114 d, stk. 3. Der er derfor hjemmel til at frakende ham dansk indfødsret i medfør af indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, ligesom der i så fald er hjemmel til at udvise ham efter udlændingelovens § 22, nr. 1 og 6, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, jf. den dagældende udlændingelovs § 26, stk. 2, sammenholdt med artikel 8, stk. 1, i Den Europæiske

Menneskerettighedskonvention, hvorefter enhver har ret til respekt for bl.a. sit privatliv og familieliv.

Efter det oplyste om tiltaltes forhold vil udvisning indebære et indgreb i hans ret til privatliv og familieliv, jf. menneskerettighedskonventionens artikel 8. Et sådant indgreb er kun berettiget, hvis betingelserne i artikel 8, stk. 2, er opfyldt. Udvisning har hjemmel i loven og til formål at forebygge uro eller forbrydelse. Det er derfor afgørende, om udvisning må anses for nødvendigt af hensyn til disse formål. Dette beror på en proportionalitetsafvejning af på den ene side grovheden af tiltaltes kriminalitet og på den anden side hensynet til tiltaltes privatliv og familieliv.

I proportionalitetsvurderingen indgår navnlig det samfundsmæssige behov for udvisning under hensyn til karakteren og alvoren af den begåede kriminalitet. I bedømmelsen indgår endvidere, hvor længe den pågældende har opholdt sig her i landet samt styrken af de familiemæssige, sociale og kulturelle bånd til i det foreliggende tilfælde henholdsvis Danmark og Tunesien.

Det følger bl.a. af Menneskerettighedsdomstolens dom af 23. juni 2008 i sagen Maslov mod Østrig (sag nr. 1638/03), at der skal foreligge meget tungtvejende grunde for at retfærdiggøre en udvisning, når der som i det foreliggende tilfælde er tale om en person, der er født her i landet, og som har tilbragt det meste af sin barndom og ungdom her i landet.

Tiltalte har begået meget alvorlige forbrydelser i forbindelse med terrorisme, hvilket som nævnt skal straffes med fængsel i 4 år. Udgangspunktet efter forarbejderne til indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, er herefter, at han skal fratages sin danske indfødsret samt udvises af Danmark.

Tiltalte er født i 1990 af en [et sted i Rigsfællesskabet] mor og en tunesisk far. Tiltalte har fra fødslen haft dansk indfødsret, og det må, som anført af byretten, antages, at der på den mødre side er rødder i Danmark gennem flere generationer. Han har haft hele sin opvækst og skolegang i Danmark. Tiltalte blev i februar 2009 islamisk gift med en dansk statsborger, A, og sammen har de en søn på 8 år. Det lægges efter tiltaltes forklaring til grund, at han og A, har boet sammen siden februar 2009, bortset fra de perioder, hvor tiltalte var henholdsvis i

Syrien og varetægtsfængslet. Det lægges herefter til grund, at tiltalte gennem en årrække har haft et egentligt familieliv med A og deres fælles søn, som efter det oplyste ikke har nogen nærmere tilknytning til Tunesien. Det fremgår endvidere, at tiltaltes mor og søskende ligeledes bor i Danmark. Han taler, læser og skriver dansk. Selv om han er uden uddannelse og bortset fra få og korte perioder uden fast beskæftigelse, er der ikke tvivl om, at tiltalte har en sådan stærk tilknytning til Danmark, at udvisning vil udgøre en væsentlig belastning for ham og hans familie.

Heroverfor står oplysningerne om, at tiltalte flere gange har været på ferie i Tunesien, og at han som 15-årig opholdt sig i Tunesien i 6 måneder. Tiltalte oplyser dog, at han ikke er nærmere bekendt med, hvor hans familie i Tunesien bor, og at han ikke er bekendt med, om hans far stadig bor i Tunesien. Tiltalte, der taler og læser arabisk, må desuagtet anses for at have en vis social og kulturel tilknytning til Tunesien.

4 voterende udtaler:

Efter en samlet afvejning af alle ovennævnte forhold finder vi, at frakendelse af dansk indfødsret samt udvisning med indrejseforbud for bestandig udgør et uproportionalt indgreb i forhold til tiltalte.

2 voterende udtaler:

Vi finder under hensyn til det meget alvorlige forhold, som tiltalte er dømt for, og at han har en vis tilknytning til Tunesien, at hverken frakendelse af indfødsret eller udvisning med indrejseforbud for bestandig udgør et uproportionalt indgreb i forhold til tiltalte.

Efter stemmeflertallet tiltræder landsretten, at tiltalte er frifundet for påstanden om frakendelse af sin danske indfødsret og påstanden om udvisning med indrejseforbud for bestandig.

Landsretten stadfæster derfor dommen i det omfang, den er anket.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Byrettens dom i sagen mod T stadfæstes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for landsretten.